WWW.QUDSONLINE.IR
روزنامه صبح ایران

کوله‌بار سفری که مطالبه خط خورشید است

مهناز خجسته نیا: دولت تدبیر و امید کوله‌بار هشتمین سفر استانی‌اش را به یمن ولادت باسعادت ولی نعمت خراسانی‌ها برای حضور در پایتخت معنوی کشور ،در شب میلاد هشتمین اختر تابناک آسمان امامت و ولایت حضرت علی بن موسی الرضا(ع) بست و در این ایام میمون و مبارک پای بر خاک خطه خورشید گذاشت.

دولت تدبیر و امید که برنامه ریزی های زیادی را درباره سفرهای استانی انجام داده تا از نزدیک با مشکلات مناطق مختلف کشور آشنا شود، در این سفر فرصتی مغتنم برای اتخاذ تصمیمات واقع بینانه از سوی دولت خواهد داشت.

رئیس جمهور در این سفر، از نزدیک در جریان ظرفیتها، فرصتها و تهدیدهای این استان قرار خواهد گرفت، زیرا در حقیقت بیشتر مسؤولان شناخت قابل توجهی از خراسان رضوی و شهر مشهد ندارند و این سفر موقعیتی خوب برای شناخت تمامی ظرفیتها و چالشهای این شهر است.

مشهد به دلیل وجود بارگاه منور رضوی، شهری با ظرفیتهای فراوان است، اما این شهر با مشکلات متعددی برای خدمت رسانی به زائران رضوی روبه روست.

اگر زیرساختها و امکاناتی که زائران نیاز دارند، آماده نشود، به این معناست که این شهر در راستای انجام مأموریت و رسالت خود به خوبی عمل نکرده است.

از همه مهمتر اینکه خراسان رضوی حدود هشت درصد مساحت کشور و حدود هشت درصد جمعیت کشور را در خود جای داده است، اما به جای حدود هشت درصد سهم از بودجه تنها ۵/۸ درصد به این استان اختصاص می یابد.

"آب" حرف اول

موضوع انتقال آب از حوزه های آبریز دیگر به استان اولویت نخست مطالبات است.

باید برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدتی برای این موضوع تهیه شود و این موضوع در شورای عالی آب مطرح گردد و منابع لازم با حمایت رئیس جمهور محترم دیده شود.

این در حالی است که فناوری و امکانات لازم در داخل برای این موضوع مهیاست.

با توجه به اینکه ۹۰ درصد مصارف آب در حوزه کشاورزی است، صرفه جویی حدود ۱۰ درصدی، می تواند تحول جدی در این زمینه ایجاد کند.

نکته دیگر اینکه، انتقال آب از سایر حوزه های آبریز با تکیه بر منابع داخلی به داخل استان است که قبلاً بحث انتقال آب از دریای خزر و دریای عمان مطرح بوده و مقدماتی نیز فراهم شده است، باید جدی تر دنبال شود و بحث انتقال آب از خارج مرزهای کشور نیز مطرح گردد و مذاکراتی برای انتقال آب از کشورهای شرقی و شمال شرقی استان آغاز شود.

این موضوع باید به صورت ویژه بررسی شود، چراکه یکی از محورهای مهم مذاکرات با کشور افغانستان بحث حقابه ماست و کمیسیونهای مشترکی برای آن به وجود آمده و در شرایط خشکسالی متکی کردن آب به یک منبع (سد دوستی) صحیح نیست و حتماً باید تأمین آب را از محدودیت خارج شود.

سد «سلما» در کشور افغانستان می تواند تأثیری مستقیم روی میزان آب پشت سد دوستی بگذارد، البته احداث سد به شرط آن که به حقابه ما لطمه نزند، پذیرفتنی است، به همین دلیل موضوع تأمین آب برای استان موضوع مهمی است.

همچنین در این مطالبه طرح انتقال آب از دریای عمان با اعتبار ۱۰ میلیارد دلار از جمله راهکارهای عبور از این بحران است.

سهم خراسان‌رضوی در طرح انتقال آب از دریای عمان پنج میلیارد دلار بوده که در حقیقت این مسأله به منظور طرح توسعه منطقه شرق بوده است.

تأمین اعتبارات ناشی از خسارتهای خشکسالی و تأمین اعتبار برای شیوه‌های اصلاح و کنترل آبیاری از دیگر مسایل حوزه آب بوده که باید مورد توجه دولت در سفر به خراسان‌رضوی قرار گیرد.

این مهم زمانی اهمیتش چند برابر می شود که بعضی از کارشناسان معتقدند که مشهد تنها تا دو سال دیگر یعنی سال ۹۵ آب سالم و بهداشتی دارد و دولت یازدهم باید با توجه به وجود بیش از ۱۰ سال خشکسالی در خراسان رضوی، اعتبار ویژه ای برای تأمین آب استان و مشهد مقدس اختصاص دهد و به طور جدی برای رفع این مشکل اقدام شود.

بودجه زیارت

احیای ردیف ماده ۱۲ برنامه پنجم از دیگر مطالبات اولویت دار خراسان رضوی است.

مسأله زیارتی بودن مشهد و حضور سالانه بیش از ۲۵ میلیون زائر داخلی و خارجی نیازمند تمهیدات ویژه‌ای است که از همین حیث احیای این ردیف برای ارایه خدمات بهتر به زائران و بهره گیری از بودجه زیارت یک ضرورت است.

سالی حدود ۲۰۰ میلیارد تومان بودجه زیارت برای خراسان رضوی در نظر گرفته شده که طی چهار سال ۸۰۰ میلیارد تومان می شود، اما در سالهای ۹۰ تا ۹۲به ترتیب حدود ۴، ۱۰ و ۶۳ میلیارد تومان اختصاص یافته است، یعنی حدود ۷۷ میلیارد تومان که کمتر از ۱۰ درصد می شود.

ماجرای بودجه زیارت که مهمترین مسأله مشهد است باید به سرانجام برسد، زیرا در ابتدا قرار بود تمام این پول به مشهد اختصاص پیدا کند، اما بعد قم، شیراز و سپس تمام استانهای کشور در این بودجه سهیم شدند و در این زمینه حق مشهد نادیده گرفته شد.

در سال ۸۸ بودجه ای با عنوان بودجه زیارت در لایحه بودجه به این استان اختصاص داده شد، اما موانع متعددی بر سر راه تحقق آن قرار گرفت، طوری که امسال یک بند دیگر به لایحه بودجه ۹۳ اضافه شد و مطابق آن مساجد نیز می توانند از این وجه استفاده کنند.

از وعده هزار میلیارد تومانی بودجه زیارت، کمتر از ۲۰۰ میلیارد تومان پرداخت شد و از این بودجه به دلیل زیرپا گذاشتن وعده ها هیچ کمکی به مشهد نشد.

بنابراین باید گفت، ماجرای بودجه زیارت، با شعار دادن و وعده های غیرعملی حل نمی شود و باید فارغ از تصمیمات شتابزده، به صورت عملیاتی برای این مسایل فکری شود، چراکه مشهد به عنوان پایتخت معنوی کشور، یک شهر ملی است و بنا بر داده های آماری مسؤولان، هر سه سال کل جمعیت کشور به مشهد سفر می کنند.

بنابراین میزان رسیدگی به این شهر باید فراتر از سایر مناطق کشور باشد.

هزینه خدمات ورود میلیونی زائران به مشهد نباید از جیب شهروندان مشهدی پرداخت شود و لازم است هیأت دولت و نمایندگان این مشکل را برای همیشه حل کنند. در این زمینه ردیف بودجه اختصاصی برای زیارت زائران امری ضروری است.

راه

از جمله مسایل مهم که باید مورد توجه رئیس جمهور و هیأت دولت در سفر به خراسان‌رضوی مورد توجه قرار گیرد، رسیدگی به وضعیت راه‌های استان بویژه مسیرهای ریلی است.

در حال حاضر شاخص برخورداری استان از بزرگراه و آزادراه، از متوسط کشوری کمتر است.

اجرای پروژه حرم تا حرم و تسریع راه اندازی جاده ترانزیتی مشهد- سرخس، خواف- تربت حیدریه و دو بانده شدن جاده مشهد- دوغارون باید پیگیری شود.

پروژه برقی کردن قطار تهران- مشهد، تکمیل راه آهن خواف- هرات، راه آهن مشهد- دوغارون و راه آهن مشهد- زاهدان نیز از جمله مهمترین پروژه های حمل و نقل ریلی و ضروری برای استان است.

از آنجا که بیش از ۹۰ درصد صنایع استان متعلق به بخش خصوصی است، بنابراین با کمک دولت جذب سرمایه گذاری در این حوزه افزایش خواهد یافت.

از سوی دیگر خراسان‌رضوی در کریدور ترانزیتی شمال به جنوب و شرق به غرب قرار گرفته که با توجه به حجم عظیم زائر که در برنامه چشم‌انداز نیز میزان زائران ۴۰ میلیون نفر تخمین زده شده، باید سیستم حمل و نقل ساماندهی شود.

قطار سریع‌السیر مشهد به تهران باید گسترش یابد، چراکه سال گذشته در مسیر ۱۲ ساعته مشهد به تهران بیش از ۱۳ میلیون نفر جابه‌جا شده اند که با وجود این حجم عظیم مسافر باید قطارهای سریع‌السیر در این مسیر گسترش پیدا کند.

بهداشت

کمی سرانه بهداشت و درمان نیز یکی دیگر از مسایل و چالشهای مشهد است، به طوری که مطابق اعلام وزارتخانه بهداشت و درمان به ازای هر ۲۰۵ نفر در کشور یک کادر درمانی در وزارت بهداشت و درمان و مراکز درمانی وجود دارد؛ اما در خراسان رضوی به ازای هر ۲۴۵ نفر یک کادر درمانی داریم که این آمار علامت سؤال بزرگی را در ذهن ایجاد می کند. زیرا این استان و بویژه پایتخت معنوی، قطب درمانی کشور است و افراد زیادی از سراسر کشور برای درمان به این سرزمین می آیند، با این وجود سرانه درمان و کادر درمانی این استان بسیار پایین است؛ بنابراین دولت برای این مسأله نیز باید برنامه داشته باشد.

متأسفانه در بحث سلامت و درمان باید گفت، تعداد زیادی بیمارستانهای نیمه تمام در خراسان‌رضوی داریم که اتمام آنها می‌تواند درحوزه سلامت و درمان بسیار اثرگذار باشد.

در منابع ساخت و ساز و توسعه در روستاها وضعیت مناسبی داریم، اما در شهرها ۴۰ درصد واحدهای فعال بهداشت استان، ساختمان دولتی ندارند و ساختمان آنها استیجاری است و تاکنون ساختمان مناسب برای اجاره پیدا نکرده ایم و ساختمانهای موجود نیز وضعیت مناسب ندارند.

درخصوص وضعیت نیروی انسانی شاغل در بهداشت استان نیز باید گفت در چهار سال گذشته تنها ۹۷ نفر استخدامی داشته ایم که آن هم در مناطق روستایی بوده است که با توجه به اینکه نیروهای بهداشتی، اجباری برای ماندن در منطقه بعد از طرح ندارند، بیشتر آنها ترجیح می دهند در روستا نمانند و در این خصوص نیز با محدودیت شدید در منابع انسانی مواجهیم.

حمل و نقل عمومی

در حوزه شهری نیز باید سیستم حمل و نقل شهری و بویژه قطار شهری توسعه پیدا کند، زیرا این شبکه نیز از اولویتهای مهم خراسان‌رضوی شمرده می‌شود.

براساس قانون هدفمندی یارانه ها و قانون توسعه حمل و نقل و مدیریت مصرف سوخت مصوب سال ۱۳۸۶، دولت مکلف به حمایت از توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی درون شهری و اختصاص کمکهای بلاعوض یارانه ای به بخشهای غیردولتی مرتبط است.

در ماده هفت این قانون هم تصریح شده که دولت موظف است سیاستهای بخش همگانی شهری را به گونه ای تنظیم کند که از ابتدای سال ۹۱ در مجموع ۷۵ درصد سفرهای درون شهری پوشش داده شود.

اکنون در نیمه سال ۹۳ هجری شمسی هستیم، ولی کلان شهرهایی چون مشهد با این موضوع فرسنگها فاصله دارند و تنها کمتر از ۵۰ درصد سفرهای درون شهری مردم با ناوگان حمل و نقل عمومی انجام می شود.

پیامد این موضوع، استفاده از خودروهای تک سرنشین، ترافیک سنگین در معابر شهری، اتلاف وقت همشهریان، افزایش مصرف سوخت و مهمتر از همه افزایش حجم آلاینده ها در شهری چون مشهد است.

متأسفانه به دلیل همراهی نکردن دولتها در سالهای قبل و پرداخت نشدن سهم یارانه حمل و نقل عمومی در این کلان شهر، شاهد کندی پیشرفت اجرای پروژه هایی چون خط دو قطار شهری، تأمین نشدن بقیه واگنهای خط یک، تزریق نشدن اتوبوس و تاکسی جدید به ناوگان و ... هستیم.

به نظر می رسد در سفر دولت یازدهم به خطه خورشید، یکی از مطالبات اصلی مردم و مسؤولان، توزیع عادلانه بودجه و کمک به حمل و نقل عمومی استان خراسان رضوی و بویژه کلان شهر مشهد است.

اگر در مجلس شورای اسلامی با هدف کمک به ناوگان حمل و نقل عمومی و کاهش هزینه های مردم، اعتبار یک هزار میلیارد ریالی مصوب شده است، چرا باید سهم تهران ۵۰ درصد و سهم سایر کلان شهرها هم ۵۰ درصد باشد؛ توزیع این اعتبار ناعادلانه است و حق مشهد و زائران و مجاوران آن باید اعاده شود.

دولت یازدهم باید در بحث حمل و نقل عمومی مشهد، وظیفه قانونی خود را انجام دهد، امروز مشهد برای خدمات رسانی مطلوب در حوزه اتوبوسرانی با کمبود یک هزار دستگاه اتوبوس مواجه است، ۷۰۰ دستگاه اتوبوس فعلی فرسوده و آلاینده است، در این کلان شهر ۶ هزار تاکسی فرسوده و از رده خارج شده تردد می کنند که سه سال است نوسازی آنها به در بسته خورده است، خط دو قطار شهری مشهد در نیمه راه است و ... انتظار می رود دولت محترم، ناوگان عمومی مشهد را دریابد.

در زمینه قطار مشهد به گلبهار نیز باید گفت ۱۰ کیلومتر آن یرسازی شده و تملک زمین و سایر موارد برای پیشبرد این پروژه در حال انجام است.

هویت شهری

هویت شهر مشهد مسأله ای است که در طرحهای سرمایه گذاری مد نظر قرار نمی گیرد و کمتر مورد توجه است.

متأسفانه تمام تصمیم گیری ها دراین گونه پروژه ها بر مبنای معادلات اقتصادی است و اگر ادامه یابد، همان طوری که برخی از بناهای تاریخی و هویتی شهر از بین رفته، بقیه نیز از بین خواهد رفت.

این در حالی است که مشهد شهری مذهبی با مناسکهای مذهبی است که باید در طرحهای توسعه شهری نیز این شرایط مد نظر قرار گیرد.

پیروی از فرهنگ غربی منجر به بحران هویت معماری شده و مردم در خانه هایی زندگی می کنند که به سبک بناهای غربی ساخته شده و در روابط فضایی و عملکرد هیچ ارتباطی به سوابق تاریخی و زندگی ایرانی اسلامی ندارد.

در طرح جامع که سال گذشته در شورای برنامه ریزی استان نیز به تصویب رسید، هیچ دغدغه ای برای هویت وجود ندارد.

با نهایت تأسف باید گفت، در مشهد اگر پول داشته باشیم و رابطه ، هر ساختمان را در هر جایی که بخواهیم، می توانیم بسازیم.

حاشیه نشینی و تهدیدهای اجتماعی آن

برای نشان دادن عمق فاجعه حاشیه نشینی در مشهد نیز همین آمار بسنده می کند که در حال حاضر متوسط حاشیه نشینی در کشور ۳۵ درصد است، اما این میزان در مشهد از ۵۰ درصد پیشی گرفته است.

بارها مسؤولان از لزوم ساماندهی حاشیه شهر سخن گفته اند، اما تاکنون اقدام جدی در این زمینه انجام نشده است.

دولت باید با اقدامهای مؤثر، ضمن ساماندهی حاشیه شهر مشهد، از گسترش آن جلوگیری کند.

قرار بود از هزار میلیاردی که در قالب بودجه زیارت به این استان پرداخت شود، بخش اعظمی به رفع مسایل حاشیه نشینی اختصاص یابد، اما هنوز ریالی پرداخت نشده است.

در این زمینه نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی پیگیریهای زیادی کرده اند و برای مظلومیت مشهد فریاد بسیاری سرداده اند، اما "گوش اگر گوش تو و ناله اگر ناله ماست، آنچه البته به جایی نرسد فریاد است".

بافت پیرامون حرم مطهر

از سال ۷۲ طرح بافت پیرامونی حرم مطهر شروع شده است. این طرح که تقریبا ۲۰ سال از اجرای آن می گذرد، دارای ۴۰ درصد پیشرفت فیزیکی است، در حالی که این طرح مذکور برای افق ۲۰ ساله پیش بینی شده بود.

مسؤولان محلی به دلیل عدم ورود دولت، برای این طرح تراز فیزیکی صفر در نظر گرفتند و مجبور شدند دست خود را پیش بخش خصوصی دراز کنند، البته بخش خصوصی هم به دنبال تأمین منافع خود و ساخت مراکز تجاری و اقامتی گران قیمت است و بی تردید همه اقشار نمی توانند از آن بهره مند شوند و این امر یک اتفاق نامیمون است.

نمایندگان مجلس نسبت به ورود بخش خصوصی به طرح بافت پیرامونی حرم مطهر هشدار داده اند، اما بازهم به این موضوع اهمیتی داده نشده است.

بنابراین به ادعای متولیان امر، اگر اعتبارات لازم برای سرعت بخشی به طرح بازسازی و بهسازی بافت پیرامون حرم مطهر رضوی تأمین نشود، این طرح تا ۵۰ سال دیگر نیز به اتمام نخواهد رسید و پس از ۵۰ سال باز معضل فرسودگی تکرار خواهد شد.

اسکان ارزان قیمت

فراهم کردن اسکان ارزان قیمت زائران قبله هشتم نیز جزو مسایل جدی پایتخت معنوی ایران است و در این زمینه باید شرایطی را فراهم شود که زائران وقتی از هر منطقه ای وارد مشهد می شوند، بابت اسکان ارزان با مشکلی روبه رو نباشند.

اما در حال حاضر به دلیل اینکه دولت آورده ای در ارتباط با ایجاد مراکز اسکان ارزان قیمت ندارد، این پروژه نیز به سرانجام نامعلومی مبتلاست.

بافت فرسوده

مشهد سومین شهر از نظر داشتن مساحت بافت فرسوده بعد از تهران و تبریز است.

مساحت بافت فرسوده تهران سه هزار و ۲۶۸ ، تبریز دو هزار و ۵۲۲ و مشهد دو هزار و ۲۹۲ هکتار و جمعیت ساکن در بافتهای فرسوده شهر مشهد ۵۱۹هزار و ۸۵۲ نفر است.

مشکلات اقتصادی قولنامه‌ای و یا تصرفی و نداشتن سند، نبود مدیریت، هماهنگ و یکپارچه در محدوده‌های نیازمند نوسازی و وجود محدوده وسیعی در بافت‌های مرکز شهری که واجد کیفیت نامطلوب به لحاظ عملکرد کالبد و سیمای شهری و مقاومت در برابر سوانح و کاربری نامناسب شهری، بخشی از مشکلات بافتهای فرسوده شهر مشهد است.

فقدان مکانیسمهای حمایتی و هدایتی مناسب در حوزه‌های مادی ـ قانونی در نسبت به ساکنان مالک در بافتهای فرسوده به‌منظور ایجاد عملکردهای نوسازی، غیر منعطف و ناکارآمد بودن فرامین اسناد فرادست در قالب ضوابط و مقررات در نسبت با این نوع بافتها نیز بخشی دیگر از مشکلات است.

پروژه های ناتمام

بنابر اعلام مسؤولان، حدود چند هزار طرح و پروژه نیمه تمام در استان وجود دارد که ده‌ها سال طول می کشد تا این طرحها و پروژه ها به اتمام برسد، بنابراین به جای آغاز عملیات اجرایی پروژه های جدید تقاضا داریم دولت تدبیر و امید عنایت ویژه ای به پروژه های نیمه تمام ملی و استانی با پیشرفت بالای ۸۰ درصد داشته باشد.

مسکن مهر

طرح مسکن مهر نیز که برای کمک به اقشار آسیب پذیر جامعه طراحی شد، در صورت عدم حمایت دولت در خراسان رضوی با شکست مواجه خواهد شد.

در قالب این طرح احداث ۱۱۸ هزار واحد مطالبه استان شد، اما از این تعداد تنها ۴۹ هزار واحد به سرانجام رسید و ۱۲ هزار واحد در شرف افتتاح است، اما حدود ۶۰ هزار واحد بقیه گرفتار مشکلات اساسی هستند.

کشف رود

کشف رود و معضلات آن نیز از دغدغه هایی است که اگر از وضعیت اسفناک آن غفلت شود، ضربه های غیر قابل جبرانی خواهیم خورد.

وضعیت اسفناک کشف رود که در بازدیدهای مکرر برای مسؤولان و خبرنگاران محرز شده، به گونه ای است که انواع آلودگی و معضلات بهداشتی از جمله سبزی کاری ها در حاشیه این رود بیداد می کند.

اتباع مهاجر غیر ایرانی

حضور مهاجران غیر ایرانی به دلیل مرز مشترک این استان با کشور افغانستان به عنوان یک مسأله دیگر شرایط خاصی را بر خراسان رضوی حاکم کرده است.

در حال حاضر تنها ۲۰۰ هزار مهاجر غیرایرانی در این شهر از انواع خدمات درمان و بهداشت استفاده می کنند.

بالا بودن نرخ طلاق

خلأ مسایل فرهنگی و اجتماعی در خراسان رضوی نیز باعث شده که این استان بعد از تهران، رتبه اول طلاق در کشور را به خود اختصاص دهد در حالی که این مسأله اصلاً زیبنده دومین کلانشهر مذهبی جهان نیست.

معضل بیکاری و اشتغال

یکی دیگر از مشکلات مهم موجود در خراسان رضوی، موضوع بیکاری جوانان و بویژه دانش آموختگان دانشگاهی است که باید تدبیری جدی برای آن اندیشید.

اگر مشکل اشتغال جوانان برطرف شود، به خودی خود مشکل ازدواج نیز رفع می شود و می توان از گسترش آسیبهای اجتماعی در این کلان شهر جلوگیری کرد.

میزگرد

کارشناسان در گفت و گو با قدس:

وضعیت آب مشهد از دریاچه ارومیه نگران کننده‌تر است

فاطمه ایزدپناه: مشکل کمبود آب جدی‌تر از همیشه شده، شاید خیلی قبل‌تر از آن موقع که درس «بابا آب داد» جای خود را به «آب آبی، دریا آبی» داد، اما آیا کودک هنگام آموختن این کلمات می‌داند آب دریا جزو آن مثلث کوچک آب شیرین نیست. آیا او می‌داند آب شیرین چه حجمی از کره زمین را فراگرفته و یا موقعیت جغرافیایی کشور و وضعیت بحران آب را درک می کند کاش می‌دانست! اگر آب آبی است؛ اما زمین خشک است و چاه‌ها و سفره‌های زیرزمینی خالی؟!

اما زمین اینک ترک برداشته، دشت و رود چشمه خشک و بی‌آب شدند و ترکهایی عمیق بر جان و پیکرشان خط پیری کشیده. آیا چاره‌ای هست؟

بی‌آبی، را پیری درک می کند که می‌خواهد کنار محصول خشکش جان دهد. کشاورزی با حسرت می‌گفت: بچه که بودم، با پدر به باغ می‌رفتم، آنجا را با قناعت آبیاری می‌کردیم. ذره ذره زمین آب می‌خورد و جان می‌گرفت و فرصتی بود تا میان ذرات به هم فشرده خاک آب تازه باران نفوذ کند، اما اکنون خشک شده و هیچ نداریم؟

عمده‌ترین چالشی که بشر در تغییرات جهانی محیط زیست با آن روبرو است، تغییرات آب و هوایی (اقلیمی) است همه این چالشها برگرفته و متأثر از رشد بی‌رویه تولید و مصرف، رشد جمعیت، حرکت جهانی شدن اجتماعی و گسترش الگوهای نامتوازن بهره‌برداری است که تغییر و غلبه بر آن نیازمند راهبردهای خلاقانه و تحول اجتماعی عظیم دارند.

در این میان خراسان رضوی و بویژه کلانشهری چون مشهد، دومین کلانشهر مذهبی جهان، با توجه به شرایط جغرافیایی و حضور زائران بسیار و مشکلات کمبود آب بسیار حائز اهمیت است، بنابراین هرگونه شتابزدگی و سطحی نگری تنها وضعیت بحران آب را بدتر کرده و چاره امروز می‌شود دغدغه فردایی که باید باز چاره اندیشید و از خطاها چشم بسته گذر کرد.

در خصوص مشکلات و دلایل کمبود آب استان بویژه مشهد با مهندس محمد جواد سمیعی کارشناس و مدیرعامل گروه آبانگاه و محمد بهنام، رسولی کارشناس آب به گفت و گو نشستیم.

***جناب آقای سمیعی!بفرمایید، برای حل مشکل کمبود آب در مشهد چه باید کرد؟**

- با توجه به ورود همه روزه تعداد بسیاری زائر به مشهد، بویژه در ماه‌های گرم سال، ما موظف به تأمین آب برای این تعداد علاوه بر شهروندان مشهدی هستیم و قطعاً نمی‌توان نگاهی منطقه‌ای و سطحی به این امر داشت. به عقیده بسیاری مسأله کاملاً ملی است، بنابراین ابتدا به تعریف بحران آن بپردازیم.

وضعیت آب خراسان رضوی به مراتب از دریاچه ارومیه نگران کننده‌تر است. آنچه مادر دریاچه ارومیه پیش رو داریم، در اینجا خراسان رضوی همان اتفاق، بلکه بسیار بدتر زیر پای ما می‌افتد و متأسفانه چون قابل رؤیت نیست، برای عده‌ای هم قابل باور نیست.

*** وضعیت مخازن و مصرف سالیانه آب استان به چه نحوی است؟**

- ۶ تا ۷ میلیارد مترمکعب برداشت آب در استان داریم و تاکنون بیش از یک میلیارد مترمکعب کمبود آب داریم که این رقم بیشتر هم می‌شود. بعد از برنامه توسعه چهارم، تصمیم به بهبود ۲۵ درصد از کسری ذخایر آب گرفته شد، اما این کسری جبران که نشد، بیشتر هم شد. به گونه‌ای که وضعیت مخازن پشت سدها بیشتر از حجم میزان آب تجدیدپذیر است.

شاخص تنش و بحران آبی برابر سالانه ۱۲۰۰ مترمکعب در سال، این رقم در حوزه کشف رود (شامل دشت مشهد) ۷۵۰ مترمکعب در سال و در دشت مشهد باز هم کمتر از این رقم است.

***انتقال آب از تاجیکستان مشکل را حل خواهد کرد؟**

- اگر به فکر حل مشکل هستیم، راه حلی ارزنده است که برای آیندگان مشکل ساز نشود. ذخایر آبی تنها متعلق به زمان حال نیست که خیلی راحت پرونده آن را در همین زمان ببندیم و امروز را دریابیم با این تصور که فردا را شاید گشایشی باشد. اگر منافع عده‌ای را در این انتقال آب در نظر بگیریم، بله بد نیست، ولی ما تجربه‌ای چون این را قبلاً نیز با شکست پشت سر گذاشتیم و حالا اگر تاجیکستان پس از مدتی آب را به روی کشور بست، یا به دنبال بهانه‌ای بود، از کجا آب بیاوریم، در صورت لزوم از قطب جنوب هم آیا امکان دارد آب بیاوریم.

***باید با مردم رو راست بود؟**

- **محمد بهنام رسولی کارشناس آب** هم گفت: البته مردم اگر آگاه شوند می‌توانند در تصمیم گیری معجزه کنند، همانند آنچه سالها پیش کشاورزان نیشابور انجام می‌دادند که با فاضلاب، محصولات را آبیاری می کردند و میوه‌های تشکیل بدست می‌آوردند، با تداخل و تدبیر کارشناسان و پزشکان ثابت شد که برای سلامت و بهداشت مردم پرخطر است و خدا را شکر مردم نیز همت گماشتند و جلوی کاری غلط را گرفتند و اکنون هیچ کشاورزی در نیشابور اجازه چنین خطایی را به کسی نمی‌دهد، اینک نیز کافی است مردم بدانند چه تصمیماتی برای تأمین آینده آب استان یا کشورشان گرفته می‌شود و آیا بهترین شیوه است یا کاربردی مقطعی است.

***راه حل اساسی برای گذر از این بحران وجود دارد؟**

- به عقیده بسیاری، با مشارکت طلبی از همه بهره برداران، مهندسان، متخصصان و اندیشمندان و یاری جستن از مردم می‌توان عمیق و خالصانه تا حد توان تلاش کنیم تا چاره‌ای اساسی بیابیم و به همه جوانب کار قبلی از هر اقدامی بیندیشیم.